

نظام نامه پیوست فرهنگی طرح های مهم و کلان کشور

مصوب ۱۳۹۲، ۰۱، ۲۱

مقدمه

با توجه به اجرای طرح های توسعه در ابعاد اقتصادی، فرهنگی، آموزشی، ارتباطی، اجتماعی، حقوقی، قضایی، سیاسی، امنیتی و ... در کشور که تأثیرات مهمی در فرهنگ جامعه و شیوه زندگی افراد ایجاد می کند و بی توجهی به آثار و پیامدهای این گونه طرح ها نتایج زیانبار و غیرقابل جبرانی در زمینه های فرهنگی و اجتماعی به دنبال دارد و در مواردی در تعارض آشکار با اهداف متعالی نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران قرار می گیرد، لذا رصد آثار و پیامدهای فرهنگی طرح ها، لوایح، تصمیمات و مصوبات، پروژه ها و اقدامات در دستگاه ها و قوای سه گانه و بخش خصوصی و توجه به اثرگذاری مستقیم یا غیرمستقیم موارد ذکر شده در جامعه (در حالی که اساساً هدف اصلی انقلاب اسلامی گسترش و حاکمیت ارزش و فرهنگ اسلامی است)، مسأله ای ضروری و اجتناب ناپذیر است و عدم توجه به روند متناسب سازی طرح ها و تصمیمات باعث توسعه نامتوازن و پیدایش معضلات و بعضاً بحران های فرهنگی در سطوح و موضوعات مختلف فردی، خانوادگی و اجتماعی می شود.

رهبر معظم انقلاب اسلامی حضرت آیت الله العظمی خامنه ای (مدظله العالی) در دیدار اعضای شورای عالی انقلاب فرهنگی در آذرماه سال ۱۳۸۶ ضرورت تهیه پیوست فرهنگی برای طرح های گوناگون کشور را مورد تأکید قرار دادند و فرمودند «در طرح های گوناگون که در کشور تنظیم می شود، طرح های پولی و مالی و عمرانی، حتماً یک پیوست فرهنگی وجود داشته باشد» و همچنین در نخستین بند سیاست های کلی برنامه پنج ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۹ / ۱۰ / ۱۵ ابلاغی از سوی رهبر معظم انقلاب و نیز در ماده (۲) قانون برنامه پنج ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران، تهیه پیوست فرهنگی برای طرح های مهم و جدید توسط شورای عالی انقلاب فرهنگی مورد تأکید و تصویب قرار گرفته است.

پیوست فرهنگی فرصتی ارزشمند به منظور جاری ساختن سیاست های کلان فرهنگی، ابزاری برای ایجاد مصونیت و پیشگیری از پیامدهای منفی در عرصه فرهنگ و همچنین اقدامی در راستای ایجاد تحول و پیش بردگی در فرایندها و روش های مدیریت فرهنگی کشور مبتنی بر ارزش های فرهنگ اسلامی و در نهایت، عامل موثر در جهت ارتقای بهره وری محسوب می گردد.

مهم ترین هدف نظام نامه پیوست فرهنگی ایجاد زمینه و شرایطی است که با ایجاد گفتمان فراگیر اصلاح عملکرد فرهنگی تصمیمات مدیریتی در همه سازمان های اجرایی کشور، ضمن اینکه طرح های مهم به ویژه پروژه های عمرانی و اجتماعی، اقتصادی به نحو مطلوبی اجرا می شوند، ارزش های دینی، ملی و انقلابی نیز حفظ و تقویت گردند.

نظام نامه پیوست فرهنگی، با هدف تبیین ضرورت، جایگاه، چیرستی، ساختار و الزامات قانونی مربوط به تدوین و اجرای پیوست فرهنگی در سطح کشور تهیه شده که ذیل نقشه مهندسی فرهنگی و ترسیم گر نقطه کانونی سامانه نظارت و ارزشیابی در نظام مدیریت راهبردی فرهنگی کشور است.

ماده ۱ - واژگان

در این نظام نامه اختصار واژگان ذیل بدین شرح می باشد:

پیوست فرهنگی: پیوست

نظام نامه پیوست فرهنگی: نظام نامه

ستاد راهبردی پیوست فرهنگی: ستاد راهبردی

نقشه مهندسی فرهنگی کشور: نقشه

ماده ۲ - تعاریف

۱-۲ - نظام نامه: مجموعه ای است شامل چیرستی، چگونگی، تهیه، تصویب، اجرا و ارزیابی پیوست فرهنگی که به منظور درک مشترک از مفاهیم، اقدامات، مسئولیت های سازمانها و نهادهای مشارکت کننده در تحقق یک هدف خاص به تصویب مراجع ذیربط رسیده و مبنای اقدامات، قضاوت و ارزیابی قرار می گیرد.

۲-۲- پیوست فرهنگی: مجموعه ای است برای شناسایی، اقدام و ارزیابی از آثار و پیامدهای فرهنگی طرح ها و فعالیت ها که پس از انجام مطالعات لازم و با استناد به مبانی نظری و اسناد بالادستی بویژه نقشه مهندسی فرهنگی کشور متناسب با مقتضیات و شرایط جامعه، ضمن معرفی داده - ستاده یک سیاست اجرایی، طرح یا لایحه، پروژه یا هر فعالیت مهم دیگری با فرهنگ جامعه، با ارائه راهکارهای عملی برای تقویت آثار مثبت و حذف و کاهش پیامدهای مخرب آن در فرهنگ جامعه، راهنمای مجریان فعالیت ها و طرح ها در رعایت راهبردها، اعمال الزامات و استانداردهای مربوط و راهکارها در برنامه ها و اقدامات عملی در اجرای آن فعالیت خواهد بود.

۲-۳- نظام نامه پیوست فرهنگی: سندی است که فعالیت ها و طرح های مهم، شرح وظایف و حدود مسئولیت نهادها و سازمان های مختلف کشور، تعیین شیوه و چگونگی اعمال نظارت بر فرایند تهیه، تدوین و اجرای پیوست های فرهنگی و سایر اقدامات مربوط به ایجاد ضمانت اجرا و پشتیبانی از آن را تعیین می کند.

۲-۴- فعالیت ها و طرح های مهم: به سیاست های اجرایی، طرح ها و لوایح، پروژه های اجرایی و یا تصمیمات مهم و سازمان یافته ای اطلاق می شود که در عرصه های مختلف فرهنگی، اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و غیره اتخاذ یا اجرا شده یا می شود و بواسطه گستره تعامل آن با فرهنگ جامعه و آثار و پیامدهای آن مطابق با ساز و کارهای پیش بینی شده در آیین نامه ها و دستورالعمل های این نظام نامه به عنوان طرح مهم تلقی شده و ملزم به تدوین پیوست فرهنگی است.

۲-۵- شاخص های فرهنگی: به متغیرهای اصلی و مهمی اطلاق می شود که بر اساس شاخص های نقشه مهندسی فرهنگی در فرایند تبیین آثار و پیامدهای فرهنگی، راهکارهای اصلاحی و اعمال ارزشیابی و نظارت بر فرایند تهیه، تدوین و اجرای پیوست های فرهنگی تعیین شده و با روش علمی اندازه گیری و برای تعیین میزان موفقیت اجرای پیوست فرهنگی و آثار آن در هر فعالیت بدان استناد می شود.

ماده ۳- پیوست فرهنگی با تکیه بر مبانی، ارزش ها و احکام اسلامی و اصول، اهداف و چشم انداز نقشه مهندسی فرهنگی از جمله موارد ذیل تدوین می شود:

- ۱- هویت در ابعاد اسلامی، ایرانی و انقلابی،
- ۲- عقلانیت در ابعاد حکمت، معرفت و بصیرت،
- ۳- اخلاق در ابعاد ملکات انسانی، معنویت روحی و تعهد عملی،
- ۴- عدالت در ابعاد فرهنگی، سیاسی، اجتماعی و اقتصادی،
- ۵- کرامت در ابعاد فردی، اجتماعی و سازمانی،
- ۶- تعلیم و تربیت در ابعاد روحی، فکری و رفتاری،
- ۷- سبک زندگی در ابعاد فردی، خانوادگی، اجتماعی و سازمانی،
- ۸- ارتباطات در ابعاد تعامل، تبادل و تفاهم،
- ۹- وحدت و انسجام در ابعاد مذهبی، قومی و ملی،
- ۱۰- نظم اجتماعی در ابعاد فردی، اجتماعی و سازمانی،
- ۱۱- استقلال در ابعاد فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و اقتصادی،
- ۱۲- تولید ملی کالا و خدمات فرهنگی در ابعاد دیداری، شنیداری، مکتوب و ...

ماده ۴- اهداف

۱- حفظ، تقویت و گسترش ارزش های اسلامی، ملی و انقلابی و تعالی فضای فرهنگی کشور با اجرای مطلوب فعالیت ها و طرح های مهم اقتصادی، عمرانی، فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و ...

۲- نهادینه شدن اجرای اهداف و سیاست های نقشه مهندسی فرهنگی کشور

۳- بهره گیری از فرصت های فرهنگی جامعه برای افزایش اثربخشی فعالیت ها و طرح ها

۴- پیش بینی، پیشگیری و بازدارندگی از آسیب ها و اصلاح پیامدهای مخرب فرهنگی کلیه فعالیت ها و طرح ها.

ماده ۵- فعالیت ها یا طرح های مهم و کلان

فعالیت ها یا طرح های مهم و کلان مشمول پیوست فرهنگی، به فعالیت ها و طرح هایی اطلاق می شود که با توجه به معیارهای زیر و متناسب با امکانات کشور، مورد تصویب قرار می گیرد:

۱-۵- گستردگی و اهمیت نوع تأثیرات فرهنگی فعالیت یا طرح

۲-۵- جمعیت تحت پوشش و تأثیرپذیر از فعالیت یا طرح

۳-۵- میزان ماندگاری و انتشار آثار و پیامدهای فرهنگی فعالیت یا طرح

۴-۵- نسبت بین آثار و پیامدهای فرهنگی فعالیت و یا طرح با تهاجم فرهنگی و فرایندهای جهانی سازی

۵-۵- میزان منابع انسانی و مادی مصرفی و اعتبارات لازم برای اجرای فعالیت یا طرح

۵-۶- نسبت نزدیکی آثار و پیامدهای فرهنگی فعالیت یا طرح با نقشه مهندسی فرهنگی.

ماده ۶- گستره شمول و اجرای پیوست فرهنگی

تهیه و تدوین پیوست فرهنگی شامل طرح ها و فعالیت های مهم و کلانی است که:

۱- در حال طراحی هستند.

۲- در حال اجرا هستند.

تبصره ۱: پیوست فرهنگی برای طرح های مهم و کلانی که قبلاً اجرا شده و کماکان نیازمند توجه و ارتقاء فرهنگی می باشند نیز پیش بینی و تدوین خواهد شد.

تبصره ۲: دستگاه ها می توانند در خصوص پیوست نگاری سایر فعالیت ها و طرح ها با استفاده از منابع اعتباری خود اقدام نمایند.

ماده ۷- ضوابط عمومی پیوست فرهنگی، تشکیل و ساختار و وظایف کمیسیون پیوست فرهنگی، نحوه انتخاب عناوین طرح های مهم و کلان، چگونگی اجرای پیوست فرهنگی در دستگاه ها و استان ها و سایر ضوابط و دستورالعمل های مربوط به فرایند اجرا، نظارت و ارزیابی ضمانت اجرایی و خدمات پشتیبانی و ...، به تصویب شورای تخصصی مهندسی فرهنگی کشور خواهد رسید.

ماده ۸- این مصوبه مشتمل بر یک مقدمه، ۸ ماده و دو تبصره در جلسه ۷۳۲ مورخ ۱۳۹۲/۰۱/۲۱ شورای عالی انقلاب فرهنگی به تصویب رسید.

محمود احمدی نژاد

رئیس جمهور و رئیس شورای عالی انقلاب فرهنگی

